

שרתי לך, סביבה

קינות

שלמה וולוסטיצ'ה התגורר עם משפחתו, בוולוסטיץ' (Woloszcze). הם גרו שם כמשפחה יהודית בודדת, הוא, האם, בנו יעקב, והאחות הקטנה, היפהייה. שלמה היה מגיע אל ביתנו מדי פעם ויושב לשתות תה עם אמי, שהייתה מגישה לו כוס תה וריבה בכלים מבריקים במיוחד. הייתה זו שיחה שקטה מאוד, מלאה שתיקות ומבטים של אמי. עינו האחת של שלמה הייתה מכוסה בתבלול. עינו השנייה, כחולה, חייכה בשפת פניו היפים. כילד, אהבתי את האיש, ששפם קצר בסגנון אוסטרי, צהבהב כצבע הטבק, עתר את פניו ולגופו מעיל שחור ("בעקעשה"), כולנו הערכנו את שלוותו ושתיקתו המרגיעה.

קיץ אחד, מצאתי עצמי עם שלמה בעגלה כפרית בדרך אל דולה (Dolhe), לאורך נהר סטרי. היום היה חם ובדרך עצרנו אצל יחיאל בקרופיבניק (Kropiwnik). בתו הנכה, החרשת של יחיאל הגישה לנו בחיך פרווזה (Prozve), משקה נהדר של מים קרים מן הבאר, חומץ וסודה. חיים שלווים כל כך. נחנו ובערב ניתקנו מנהר סטרי והמשכנו בדרך העולה למאידן (Majdan), לביתו של שלמה בוולוסטיץ'.

ביתו של שלמה הצטיין ביופיו, החצר המטופחת מלאה כוורות ועצי פרי מכל הסוגים. את הלילה בלינו עם יעקב, שהיה מבוגר ממני במקצת, בבדיעם על גבי שחת ריחנית, במשקים ושעשועים עד השעות הקטנות של הלילה, ביחד עם אחותו הקטנה של יעקב שהצטרפה אלינו בגנבה. ההורים לא הרשו.

ארוחת הבוקר בביתו של שלמה, היא בלתי נשכחת. דבש ריחני, צמיג וטעים להפליא הוגש בקערות זכוכית קטנות ישר מן הכוורת. הלחם שחור, טרי וריחני. בחוץ שמי קייץ, חצי שמש עולה מן ההרים במזרח. ציפורי הגן מתחרות בריחות הפרחים.

יעקוב ליווה אותי ברגל לדולה בשביל הצר לאורך מסילת הרכבת לנדוור (Nadwor). השביל הצר היה עובר במקביל למסילה, גם במקום בו המסילה הונחה על גבי מדף צר של סלע כמעט אנכי ובגובה של כארבעים מטרים. מי הנהר הצלולים נשקו לקיר הסלע. במקום זה על המדף הצר, אם נמצאת בזמן מעבר הרכבת, לא נותר רווח עבורך בינה ובין קיר הסלע, גם כשגבך צמוד אל הקיר. דווקא בקטע זה, היה המים שזרמו לרגלי הקיר עמוקים במיוחד ושקופים להפליא. המעקה בקצה המדף היה מפתה לעמוד שם, להישען ולהביט מטה עוד ועוד, כשתחושת פחד גבהים מהולה בהתפעמות מיופיים המיוחד של המים הכחולים, שדגים מכל הסוגים שחו בהם הלוך ושוב. החוויה, המראה והשקט המושלם השפיעו עלי ובדמיוני עלו פנטזיות על בנות ים ושירתן המפתה.

כשהגענו אל דולה, לביתה של דודתי נחה וחמשת ילדיה הייתי חוזר ומוצא את ביתי השני. דודי, איש דתי, היה דואג להעיר אותי משנתי השכם בבוקר, בידו האחת חלב, הראשון שנחלב מעטיני הפרה ובידו השנייה קערת מים ומגבת. לאחר שרחצתי את עיני ואמרתי תפילה כיאות, יכולתי מיד להירדם שוב.

ומעשי בכפר? עזרתי לרעות את הפרה וגם להרחיק אותה מן העשב כדי שלא תחלה. ישנתי שנת עונג מתחת לעץ האגס לאחר סעודת צהריים. ו – רצתי פעמיים ביום עם ילדי הכפר לכיוון פסי הרכבת, בהישמע צפירתה המתקרבת...